

صنعتی اشتغال‌زا که بیمار است

یزد به‌عنوان سومین استان وسیع کشور یکی از مناطق صنعتی و معدنی مهم ایران محسوب می‌شود. بنا بر اعلام گمرک یزد، در نیمه نخست امسال، ۹۳۴ هزار و ۴۱۵ تن کالا به ارزش ۲۲۷ میلیون و ۵۸۲ هزار و ۶۱۹ دلار از گمرک این استان به خارج از کشور صادر شده و کاشی و سرامیک عمده‌ترین کالای صادراتی این استان بوده است. با این حال واحدهای تولیدی کاشی و سرامیک در این استان اکنون با چالش‌های گسترده‌ای روبه‌رو هستند که تبعات آن از حوزه اقتصادی فراتر رفته و منجر به ایجاد دغدغه‌های اجتماعی شده است. همین امر بهانه‌ای شد تا در این شماره به این صنعت بپردازیم.

یکشنبه ● ۲۳ آبان ۱۳۹۵ ● شماره هفتاد و نه

۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹

گزارش آتیه‌نواز مشکلات و دغدغه‌های کارگران و کارفرمایان صنعت کاشی و سرامیک یزد

صنعت کاشی، ترک برداشته است

در حال حاضر حدود ۱۷ شرکت کاشی و سرامیک در کشور تعطیل شده‌ولی همت و تلاش صنعتگران یزدی اجازه نداده تاکنون شرکتی در این استان تعطیل شود

● **اسما پورزنگی آبادی** ●

● **خبرنگار** ●

خواب یکی از قطب‌های مهم صنعتی کشور آشفته است؛ برخی ساکنان محلی به طمنه حالا دیگر نام زادگاه خود را «استان اعتراض» گذاشته‌اند! هرروز از گوشه‌ای صدایی انتقادی برمی‌خیزد؛ تعدیل نیرو بر سر آرامش کارگران بخش تولید در استان یزد سایه افکنده؛ مرطضی یکی از این کارگر هاست. او تمام ۱۱ سال گذشته را در یکی از بزرگ‌ترین کارخانه‌های کاشی یزد گذرانده اما یک روز صبح که بی‌خبر از همه‌جا به کارخانه رفت، از کارگرینی نامه‌ای به دستش دادند و عذرش را خواستند. باید می‌رفت، چاره دیگری نبود. نه برای او و نه برای کارخانه خودش اما به آتیه‌نو می‌گوید: «من اولین کارگر اخراجی نیستم. چند ماه قبل، پسردایی‌ام اخراج شد و قبل و بعدش هم کسانی دیگر.»

مرطضی بغضش را فرو می‌خورد و تمام نگاهش پر می‌شود از نگرانی فردا. حالا چه باید بکند؟ با دو فرزندش چه کند؟ با اجاره خانه؟ یا نان، آب، برق، گاز و... دنیا برایش به اندازه یک کف دست کوچک و تنگ می‌شود. می‌گوید: «به‌جز اخراج، اتفاق بد دیگر برای من و دیگر کارگران، مرخصی‌های تحمیلی بود که به ما می‌دادند. از یک ماه مانده به شب نوروز تا یک ماه بعد، یعنی تا اول اردیبهشت‌ماه، خیلی از افراد را به مرخصی اجباری می‌فرستادند.» او با سکوتش می‌پرسد: «می‌دانید شب عید بر ما چطور گذشت؟» و ادامه می‌دهد: «از یک جایی به بعد با ما ماهیانه قرارداد منعقد می‌شد؛ با کارگران رفتارهای سلیقه‌ای دارند. مطالبات را تاخیر پرداخت می‌شود، بیمه نامنظم پرداخت می‌شود، گاهی تا چندین ماه دقت‌چیه‌های کارگران را تمدید نمی‌کنند و متأسفانه گاه در اختلاف بین کارگر و کارفرما، به شکلی یک‌جانبه طرف کارفرما گرفته می‌شود.»

صدای حزن‌آلود مرطضی در حنجره صدها و هزاران کارگرِ پریشان یزدی می‌پیچید و آن‌سوتر این گود، کارفرمایان و صاحبان واحدهای تولیدی ایستاده‌اند. آن‌ها چشم‌های نگران و هراسان خود را به صف‌های کارگرانی دوخته‌اند که تا چندی قبل دست در دست هم چرخ صنعت را می‌چرخاندند و اکنون رکود، بیش‌از فاصله انداخته است. بخش تولید در این استان همچون دیگر مناطق کشور در تنگناست و در این بین، خوابِ نازارم صنعت کاشی و سرامیک استان یزد از جنس دیگری است. اینجا قطب تولید این محصول است و نیمی از کاشی و سرامیک ایران را همین یزدی‌ها تولید می‌کنند. ۷۲ هزار نفر به‌طور مستقیم از کرده این صنعت نان می‌خورند.

صنعت کاشی و سرامیک کشور از سال‌های پایانی دهه ۴۰ و با تمایل جامعه به سمت مصالح برتر و کالاهای لوکس خارجی رونق خود را آغاز کرد. روند سرمایه‌گذاری در این صنعت اما از سال‌های پایانی جنگ تحمیلی تا اواخر دهه هفتاد با شتاب فزاینده‌ای ادامه یافت؛ رونق ساخت‌وسازها از سویی و تمایل

کشور به عنوان سومین استان وسیع کشور یکی از مناطق صنعتی و معدنی مهم ایران محسوب می‌شود.

بنا بر اعلام گمرک یزد، در نیمه نخست امسال، ۹۳۴ هزار و ۴۱۵ تن کالا به ارزش ۲۲۷ میلیون و ۵۸۲ هزار و ۶۱۹ دلار از گمرک این استان به خارج از کشور صادر شده و کاشی و سرامیک عمده‌ترین کالای صادراتی این استان بوده است.

با این حال واحدهای تولیدی کاشی و سرامیک در این استان اکنون با چالش‌های گسترده‌ای روبه‌رو هستند که تبعات آن از حوزه اقتصادی فراتر رفته و منجر به ایجاد دغدغه‌های اجتماعی شده است.

همین امر بهانه‌ای شد تا در این شماره به این صنعت بپردازیم.

ویس‌شتره

شهرستان‌ها

کتیبه | ۰۳

بهتر شده و در پاسخ به آتیه‌نو در خصوص عملکرد کارگروه رفع موانع تولید استان یزد برای حل مشکلات صنعت کاشی و سرامیک ابرار رضایت می‌کند و می‌گوید: «این کارگروه مصوبات خیلی خوبی داشته و اگر مسیر گذشته را ادامه می‌دادیم الان بسیاری از واحدهای تولیدی ما تعطیل بودند ولی این کارگروه در اجرای مصوبات چندان موفق نبوده است.» او مدیریت فعلی سازمان تامین اجتماعی کشور را مطلوب ارزیابی می‌کند و می‌افزاید: «تعامل بیمه با صنعتگران بهتر شده و برخوردهای منطقی‌تری با بخش تولید دارند.»

■ **بازار داخلی اشباع است**

محمدحسین فنایی، از دیگر فعالان صنعتی این استان، پیشنهاد می‌دهد برای نجات صنعت کاشی و سرامیک، ستاد بحران تشکیل شود! او که اکنون عضو هیئت‌مدیره خانه‌های صنعت و معدن ایران است و سابقه ریاست بر خانه صنعت و معدن استان یزد را نیز در کارنامه خود دارد با اذعان به رشد سریع صنعت کاشی و سرامیک در این منطقه، به آتیه‌نو می‌گوید: «کاشی و سرامیک به‌عنوان صنعت غالب استان یزد، اشتغال بسیاری با خود به همراه آورده، ارزش‌افزوده ایجاد کرده، تکنولوژی را بومی کرده، و نیروهای متخصص فراوانی پرورش داده است اما به‌مرور زمان متعددی دست‌به‌دست هم داده و این صنعت را دچار بحران کرده‌اند.»

به گفته او، بازار داخلی اکنون اشباع شده است. برای خروج از این بحران باید کاشی‌ها به صورت خوشه با هم تجمع شوند، هزینه‌ها به حداقل برسند و هزینه‌های سربار تقسیم شوند. فنایی از دولت می‌خواهد برای تامین مواد اولیه به این واحدها کمک کند و از بانک‌ها دعوت می‌کند با مجموعه‌هایی که دچار بحران شده‌اند همراهی بیشتری داشته باشند. این صنعتگر یزدی می‌گوید: «تامین اجتماعی می‌تواند در صدی از سهم کارفرما و کارگر را بگیرد و بقیه را به‌مرور باز پس بگیرد. اداره مالیات هم باید با توجه به شرایط فعلی با واحدها رفتار کند.» به باور او اما در این قضیه بانک‌ها هستند که باید قدم‌های بزرگ‌تری بردارند.

■ **رشد پیش از حد**

عضو هیئت‌مدیره خانه‌های صنعت و معدن ایران با بیان اینکه بحران در صنعت کاشی و سرامیک یزد بر کل کشور اثر خواهد گذاشت، می‌گوید: «وقتی بدون حساب‌و‌کتاب و کنترل، مجوز برای ایجاد واحدهای جدید صادر شد، نتیجه‌اش آن می‌شود که ۵۰ درصد کاشی و سرامیک کشور در استان یزد تولید شود. این صنعت بیش‌از حد رشد کرد. اکنون با ایجاد و استمرار این بحران، نته‌تها اشتغال جدیدی ایجاد نمی‌شود، بلکه شغل‌های موجود نیز متوقف شده که این مسئله، تبعات اجتماعی و اقتصادی فراوانی به دنبال خواهد داشت.»

عضو هیئت‌مدیره خانه‌های صنعت و معدن ایران بیان می‌کند: «اگر پذیرفته‌ایم که در دوره‌ای در جنگ اقتصادی بوده‌ایم باید قبول کنیم که تولیدکنندگان در جهه اول بوده‌اند و اکنون زخمی از جنگ بر گشته‌اند. بانک‌ها و دولت که پشت خط بوده‌اند باید حواسشان باشد که این‌ها زخمی هستند.»

■ **صدور مجوز ادامه دارد**

فنایی نیز همچون دیگر فعالان اقتصادی کشور چشم‌انتظار رونقی است که دولت وعده آن را داده و در پاسخ به آتیه‌نواز ادامه می‌دهد: «صدور مجوزهای جدید برای تأسیس واحدهای کاشی و سرامیک در یزد خبر می‌دهد و با انتقاد از این رویه اظهار می‌کند: «کسی که مجوز را صادر می‌کند، در برابر آینده واحد تولیدی مسئولیتی ندارد و این وضعیت به آن دلیل است که روش غلطی در پیش گرفته‌ایم؛ در صورتی که در کشورهای پیشرفته فرد از سازمان صنعت مجوز نمی‌گیرد، مستقیم به بانک مراجعه می‌کند و بانک مطالعات را انجام می‌دهد و مثلاً می‌گوید من با شما شریک نمی‌شوم چون بازار اشباع شده است. در کشور ما اما شیوه کار برعکس است!»

■ **نگذاشتیم واحدی تعطیل شود**

«اوضاع رو به بهبود است.» این نویدی است که مدیرکل تامین اجتماعی استان یزد می‌دهد. محمد صابری با بیان اینکه در صنعت کاشی و سرامیک این استان ۲۰ هزار نفر به‌طور مستقیم شاغل هستند، به آتیه‌نو می‌گوید: «ما در صنعت کاشی و سرامیک، مقام اول کشور را در تولید و اشتغال داریم اما واحدهای کاشی و سرامیک استان تحت تاثیر شرایط اقتصادی سال‌های گذشته دچار مشکلات متعددی هستند.» وی تصریح می‌کند: «هیچ کدام از واحدها به طور کامل تعطیل نشدنند.

تلاش زیادی شد تا اشتغال حفظ شود. در نتیجه یکبارگی رشد چشمگیری نداشت.» وی با اشاره به تعامل تامین اجتماعی با کارفرمایان در زمینه پرداخت حق بیمه کارگران اظهار می‌کند: «اکنون پس از گشایش‌های بین‌المللی، امید به رونق در بین تولیدکنندگان افزایش یافته، اوضاع رو به بهبودی است و امیدواریم در چند ماه آینده رونق ایجاد شود.» رونق بازار داخلی کاشی و سرامیک وابسته به رشد در صنعت ساختمان است. ساخت‌وساز ما ۱۰ سال گذشته به‌جز سال‌های ۸۶ و ۸۷ رونقی به خود ندیده است. مردم یزد با هم روزهای طلایی صنعت کاشی و سرامیک خود را می‌بینند؟ آیا ورق دوباره برمی‌گردد؟

● **خبر** ●

اعلام مخالفت کانون بازنشستگان تهران با جدایی درمان از سازمان تامین اجتماعی

تامین اجتماعی متعلق‌به

کارگران و بازنشستگان است

رضاقلی پاکزاده، رئیس کانون بازنشستگان تامین اجتماعی تهران، گفت: «ما اموال سازمان

تامین اجتماعی را حق الناس و متعلق به جامعه کارگران و بازنشستگان می‌دانیم و علاقه و تعصب بازنشستگان به سازمان تامین اجتماعی ناشی از همین موضوع است.» به گزارش اداره کل روابط عمومی سازمان تامین اجتماعی، وی در دیدار اعضای کانون بازنشستگان تامین اجتماعی تهران با مدیرعامل و معاونان سازمان تامین اجتماعی افزود: «بازنشستگان تامین اجتماعی بعد از سبزی شدن دوران فعالیت اقتصادی و کسب درآمد و بیمه‌پردازی، تنها به سازمان تامین اجتماعی چشم دوخته‌اند تا با مستمری که از این سازمان می‌گیرند گذران زندگی کنند و خدمات درمانی مناسب و رایگان تامین اجتماعی نیز پناهگاه بازنشستگان در زمان بیماری را است.» علی‌اصغر بیات، رئیس کانون عالی بازنشستگان تامین اجتماعی، نیز در این جلسه با بیان اینکه تامین اجتماعی را سازمانی موفق می‌دانیم، اظهار داشت: «در حال حاضر یکی از دغدغه‌های اصلی بازنشستگان حفظ استقلال و تمامیت این سازمان است و طرح پیشنهادهای واگذاریاتی که توسط عده‌ای برای جدا کردن حوزه درمان از این سازمان صورت گرفته، باعث نگرانی و ناراحتی جامعه بازنشستگان می‌شود.»

مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی نیز در این دیدار گفت: «از ابتدای دولت تدبیر و امید، پیگیر تنظیم و ابلاغ سیاست‌های کلی بیمه و تامین اجتماعی در قالب ابلاغیه مقام معظم رهبری بوده‌ایم و این مجموعه سیاست‌ها با موافقت معظم له در مجمع تشخیص مصلحت نظام در حال تنظیم است که امیدواریم با ابلاغ آن شاهد تحول اساسی در این حوزه باشیم.» دکتر سیدتقی نوربخش در این دیدار افزود: «بازنشستگان و کارگران صاحبان اصلی منابع سازمان تامین اجتماعی هستند.» وی با تأکید بر اینکه سازمان تامین اجتماعی برای ارائه خدمات به جامعه تحت پوشش ماهیانه بالغ بر ۵۲۰۰ میلیارد تومان پرداخت می‌کند، اظهار داشت: «مقایسه این مبلغ با بودجه عمومی کشور که ماهیانه در حدود ۱۸ هزار میلیارد تومان است، نشان‌دهنده اهمیت

و جایگاه قابل توجه این سازمان در کشور است.» نوربخش با بیان اینکه در حال حاضر تعداد بازنشستگان تامین اجتماعی به ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر می‌رسد، ادامه داد: «متأسفانه شاهد افزایش غیرمنطقی تعداد بازنشستگان در سال‌های گذشته بوده‌ایم و همین موضوع باعث شده افزایش مناسب حقوق بازنشستگان به‌سختی انجام شود.» وی تصویب نحوه پرداخت‌بدهی دولت به تامین اجتماعی در مجلس شورای اسلامی را از موارد قابل توجه برنامه ششم توسعه دانست و اظهار داشت: «امیدواریم با تصویب نهایی این قانون زمینه مناسبی برای افزایش بنیه مالی سازمان تامین اجتماعی و ارتقای خدمات به بیمه‌شدگان و بازنشستگان فراهم شود.»

دکتر منصور اعصابی، معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان تامین اجتماعی، نیز در این جلسه از تصویب برنامه رفاه‌یابی‌زایی عتبات عالیات بازنشستگان در هیئت‌مدیره این سازمان خبر داد و گفت: «به‌زودی رونق در یزد خبر می‌دهد و با انتقاد از این رویه اظهار می‌کند: «کسی که مجوز را صادر می‌کند، در برابر آینده واحد تولیدی مسئولیتی ندارد و این وضعیت به آن دلیل است که روش غلطی در پیش گرفته‌ایم؛ در صورتی که در کشورهای پیشرفته فرد از سازمان صنعت مجوز نمی‌گیرد، مستقیم به بانک مراجعه می‌کند و بانک مطالعات را انجام می‌دهد و مثلاً می‌گوید من با شما شریک نمی‌شوم چون بازار اشباع شده است. در کشور ما اما شیوه کار برعکس است!»

فنایی نیز همچون دیگر فعالان اقتصادی کشور چشم‌انتظار رونقی است که دولت وعده آن را داده و در پاسخ به آتیه‌نواز ادامه می‌دهد: «صدور مجوزهای جدید برای تأسیس واحدهای کاشی و سرامیک در یزد خبر می‌دهد و با انتقاد از این رویه اظهار می‌کند: «کسی که مجوز را صادر می‌کند، در برابر آینده واحد تولیدی مسئولیتی ندارد و این وضعیت به آن دلیل است که روش غلطی در پیش گرفته‌ایم؛ در صورتی که در کشورهای پیشرفته فرد از سازمان صنعت مجوز نمی‌گیرد، مستقیم به بانک مراجعه می‌کند و بانک مطالعات را انجام می‌دهد و مثلاً می‌گوید من با شما شریک نمی‌شوم چون بازار اشباع شده است. در کشور ما اما شیوه کار برعکس است!»

فنایی نیز همچون دیگر فعالان اقتصادی کشور چشم‌انتظار رونقی است که دولت وعده آن را داده و در پاسخ به آتیه‌نواز ادامه می‌دهد: «صدور مجوزهای جدید برای تأسیس واحدهای کاشی و سرامیک در یزد خبر می‌دهد و با انتقاد از این رویه اظهار می‌کند: «کسی که مجوز را صادر می‌کند، در برابر آینده واحد تولیدی مسئولیتی ندارد و این وضعیت به آن دلیل است که روش غلطی در پیش گرفته‌ایم؛ در صورتی که در کشورهای پیشرفته فرد از سازمان صنعت مجوز نمی‌گیرد، مستقیم به بانک مراجعه می‌کند و بانک مطالعات را انجام می‌دهد و مثلاً می‌گوید من با شما شریک نمی‌شوم چون بازار اشباع شده است. در کشور ما اما شیوه کار برعکس است!»